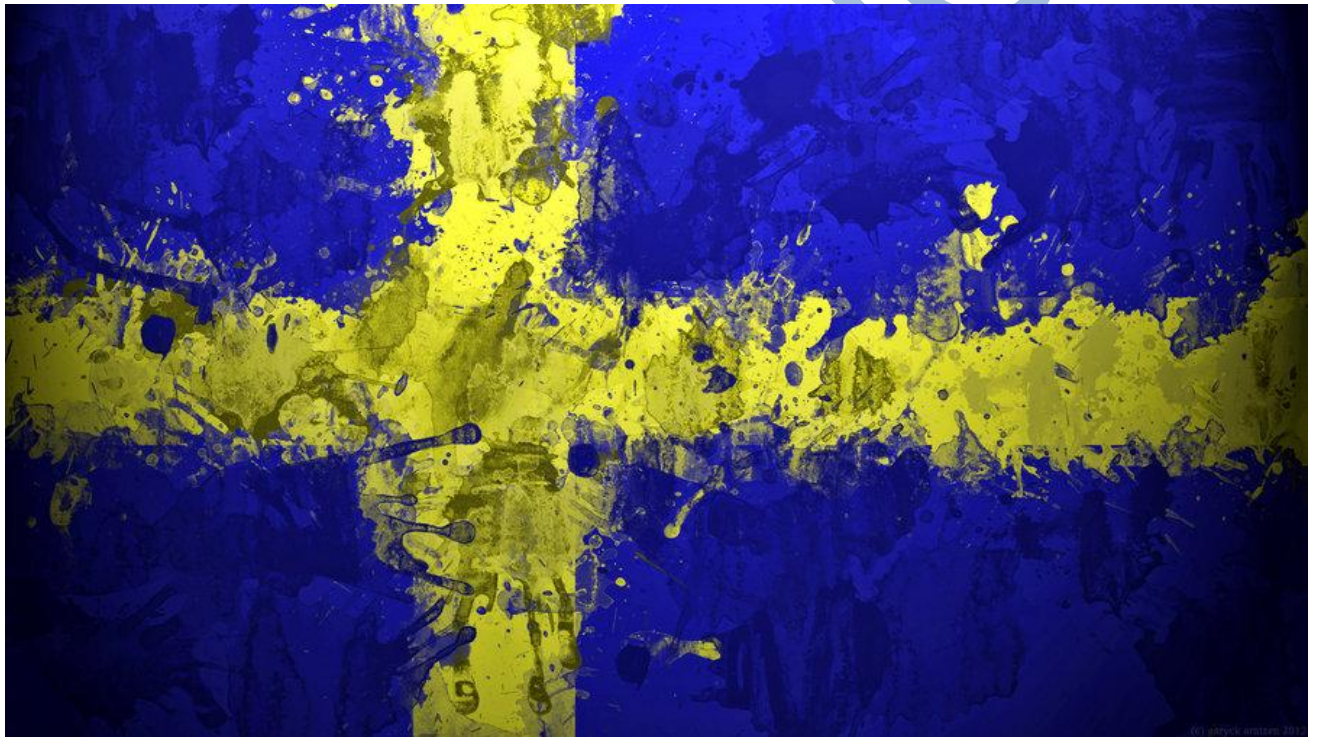


# Švedų kalbos vadovėlis pradedantiesiems

(A1-A2 lygiai)



Vadovėlį sudarė: **Simonas Audickas**

Kontaktai: [simonas@audickas.lt](mailto:simonas@audickas.lt)

Tel.: 865422661

(norėdami nuimti vandens ženklus, kreipkitės asmeniškai (paslauga mokama))juridiniai asmenys norėdami naudoti medžiagą turėtų kreiptis individualiai)

## Vietoj padėkos:

Šis vadovėlis buvo rašomas su ilgomis pertraukomis, renkant informaciją iš įvairių šaltinių bei pildant internetinėmis nuorodomis, kurios veikia ir dabar. Klaidos taisomos pamokų metu, todėl mokiniai, kuriuos teko mokinti, prisidėjo prie knygos tiek pat kiek ir pats autorius.

Jei turėsite pastabų būtinai rašykite, kontaktais pateiktais viršelyje.

NEKOPIJUOTI

## Turinys

[Pratarmė: knygos naudojimos instrukcija](#)

[Gramatikos santrauka](#)

[Tarimas, kirtis ir akcentas](#)

Temos:

1. [Hej – labas](#)
2. [Rebecca, en student](#) – Rebecca studentė
3. [Att resa](#) – Keliauti
4. [På semester](#) – Atostogos  
*Testas – žinių patikrinimas*
5. [Matlagning](#) – Maisto ruošimas
6. [Att bli sambo](#) – Būti sugyventiniais
7. [På stan](#) - Mieste
8. [På universitet](#) - Universitete  
*Testas – žinių patikrinimas (mokytojai paruoškite testą patys)*
9. [Före och efter festen](#) – Prieš vakarėlį ir po
10. [En svensk familj](#) – Švedų šeima
11. [Johanna och hennes vänner](#) – Johanna ir jos draugai
12. [Bills bilresa](#)- Bilo kelionė automobiliu  
*Testas – žinių patikrinimas (mokytojai paruoškite testą patys)*
13. [Skogsvandring](#) – Klajojimas miške
14. [En recension](#) - Recenzija
15. [Kära mormor!](#) – Miela močiute
16. [Aj, min tå!](#) – Aj, mano pirštas
17. [En speciell dag](#) – Ypatinga diena  
*Testas – žinių patikrinimas*

[Pratimų atsakymai](#)

[Švedų- Lietuvių žodynas](#)

[Lietuvių – Švedų žodynas](#)

## Knygos naudojimosi instrukcija

Knyga buvo sudaryta tiems, kurie nori įgyti švedų kalbos pagrindus. Knygoje pateikiama gramatikos santrauka, tarimo bei intonacijos pagrindinės taisyklės, bazinis žodynas, bei frazės padėsiančios patenkinti skirtingus poreikius. Knygoje taip pat pateikiama bendro pobūdžio informacija apie Švediją, jos regionus, istoriją, tradicijas bei gyvenimo būdą.

Kiekvienoje iš septyniolikos temų yra trys tekstinės dalys: **Tekstas**, **Dialogas** bei **Informacinis tekstas**.

Tekstuose susipažinsite su veikėjais: Rebecca Burton studente iš Amerikos studijuojančia Stokholmo Universitete bei jos vaikinu Kalle, Bill'u Morris'u muzikantu iš Škotijos, kuris keliauja į ir po Švediją. Knygoje taip pat aprašoma Forsberg'u šeima: Jan, Eva ir Johanna, kurie atostogauja Švedijos pietuose, bei aprašoma jų kasdienybė. Kiti personažai atsiranda priklausomai nuo kuriamos situacijos.

Dialogas yra naudingas tuo, jog jame pateikiama įvairių frazių bei poreikių, kurie išskyla kasdieniniame gyvenime, kaip pavyzdžiui "kaip paprašyti" ar "kaip išreikšti patinka ar nepatinka". Dialogą dažniausiai palydi paaiškinimai, kaip formuojamos konstrukcijos, kurias galite naudoti.

Kiekvienoje temoje jūs rasite gramatikos dalis, kurios paaiškina pavyzdžiui žodžių tvarkos sakinyje aspektus, kaityba ir derinimą, taip pat ir kitas šnekamosios kalbos subtilybes bei naudingą informaciją. Knygoje pateikiama gramatika yra kaip kelrodis, todėl knyga paranku visada turėti su savimi.

Po kiekvienu tekstu, dialogu yra pateikiamas **Žodynėlis**. Dažniausiai žodžiai pateikiami tik iš būtent to teksto. Visus žodžius iš visos knygos galima rasti knygos gale **Švedų-Lietuvių žodynas**. Knygoje pateikiama pakankamai nemažai žodžių, ir išstudijavus temas iki galo, jūsų žodyną turėtų sudaryti ne mažiau kaip 2.000 žodžių. Visada patartina mokytis naujus žodžius, skaitant ir kitą literatūrą, ir taip plėsti asmeninį žodyną. Knygos gale taip pat rasite ir **Lietuvių-Švedų žodyną**, kuriame taip pat daugiau nei 2.000 žodžių, kurie padės jums versti tekstus iš lietuvių į švedų kalbą.

Informacinis tekstas pirmiausiai yra koncentruotas teksto suvokimui, be to suteikia bazinės informacijos apie Švediją bei jos kultūrą. Tekstai nėra labai sudėtingi, todėl turėtumėte prasmę suprasti ir be žodyno pagalbos. Nepaisant to, sunkesni žodžiai yra išversti (bet ne visi).

Temose yra įvairių tipų pratimai **Pratimai**. Apie 120 trumpų pratimų yra pateikta knygoje, kuriuose galima ir reikia panaudoti išmokus žodžius, bei gramatines konstrukcijas bei kitas

kalbos funkcijas. Knygos gale rasite – **Pratimų atsakymus**, kur galėsite patikrinti ar pratimus atlikote teisingai.

Pirmose 10 temų pateikiame **Tarimo** pratimus. Pirmose 5-iose temose tekstuose ir dialoguose bei žodynėlių sąrašuose, sakinio kirčiuoti žodžiai yra pabraukti tose vietose, kur kirčiuojama. Ilgi balsiai yra pažymėti pabraukiant : **god**, ir trumpi balsiai yra pažymėtini pabraukiant dvigubą priebalsį: **gott**. Kirčiuotos dalelytės yra žymimos opostrofos ženklų: **tänk 'efter**.

Švedų kalbą mokytis yra pakankamai lengva dėl jos žodyno. Jame yra nemažai žodžių iš germanų kalbų grupės (**arm, fot, finger, knä, son, lamm**, t.t.) vokiški žodžiai (**fru, krig, betala, fönster, spegel, språk**), angliški (**jobb, potatis, baby, cykel, jeans**) ir prancūziški (**trottoar, fätölj, paraply, scen. frisör**).

Tiems kas mokėsi kalbų anksčiau pastebės panašumų su anglų kalba. Pavyzdžiui būdvardžiai vieta yra prieš daiktavardį: **en kall vinter, den kalla vintern** (šalta žiema (bendras teiginys), šaltoji žiema (pažymintis teiginys)).

Būdvardžiai laipsniuojami keičiant galūnę: **rik - rikare - rikast** (turtingas – turtingesnis – turtingiausias) arba pridodant papildomą žodelį **mer, mest: mer typisk, mest typisk** (labiau tipinis = tipiškesnis, labiausiai tipinis = tipiškiausias).

Veiksmažodžiai turi **-d/-t** galūnes būtajame laike: **vi badade, jag kysste Ieva** (mes maudėmės, aš pabučiavau Ievą), arba keičia šaknies balsį: **de sitter, de satt** (jie sėdi, jie sėdėjo). Švediškai veiksmažodžiai yra daugeliu atveju daug paprastesni, nei kitų europietišų kalbų, kadangi jie nekeičia formos juos naudojant su skirtingais įvardžiais ar daiktavardžiais, pvz.: **jag/du/han/hon/vi/ni/de simmar** (aš/tu/jis/ji/mes/jūs/jie plaukia).

Tačiau yra tam tikrų iššikių mokantis švedų kalbos:

**Tarimas** – gali atrodyti labai sudėtingas, tačiau taip iš tiesų nėra, nes jis yra pastovus, ir išmokus tam tikras taisykles, viskas pasidaro daug lengviau. Trumpųjų ir ilgųjų balsių atpažinimas ir teisingas tarimas yra būtinas. Tarimui skiriame kelis knygos puslapius pradžioje – susipažinimui. Pirmose temose, tarimo praktikavimuisi yra skiriami tam tikri pratimai

**Akcentavimas ir kirtis** – švedų kalboje yra dvi kirčiavimo taisyklės taip vadinami – akcentai. Skyriuje apie tarimą yra aprašoma kaip ir kuo skiriasi akcentai, bei aprašoma, kurie žodžiai bei sakinio dalys yra labiau akcentuojamos nei kitos. Palengvinimui pirmose penkiose temose pabrėžiami žodžiai yra pabrakti toje vietoje, kuri kirčiuojama. Viso tarimo skyriaus iš karto įsiminti nepavyks, todėl kiekvienoje temoje praktikuojantis tarti žodžius įsisavinsite tarimo bei kirčiavimo taisykles.

**Žodžių tvarka ir struktūra sakiniuose** – galima išmokti kalbėti švedų kalba ir būti supstam nekreipiant didelio dėmesio į žodžių tvarką ir skirtingas sakinių konstrukcijas. Tačiau, jei norėsite kalbą tobulinti toliau, reikia mokytis taisyklingai formuoti sakinius, ir tai praktikuotis nuo pat pradžių. Mokant švedų kalbos žodžių tvarkos dažniausiai naudojama danų lingvisto

Paul Diderichsen septynių pozicijų schema. Į septynias pozicijas įeina: subjektas, objektas, veiksmažodis<sup>1</sup>,rieveiksmis ir kt.). Šioje knygoje naudojamas šis modelis, tačiau labiau vartotojams adaptuotas. Skirkite šiek tiek laiko peržiūrėti skyrelį- „**Gramatiniai terminai naudojami knygoje**“

**Lycka till!** (Sėkmės!)

## Gramatiniai terminai naudojami knygoje

Daugelis gramatinių terminų naudojamų knygoje, turi būti pažįstami visiems, kurie bent kartą bandė, ar mokinosi kalbos. Žemiau pateikiama trumpa santrauka.

### Sakinio dalys

|           |              |          |                      |
|-----------|--------------|----------|----------------------|
| 1 Jonas   | apieškojo    | kambarį  | kruopščiai.          |
| SUBJEKTAS | VEIKSMAŽODIS | OBJEKTAS | BVL-IŠRAIŠKA (BŪDAS) |

*BVL- išraiška yra žodis ar frazė pažyminti būdą, vietą ar laiką, pavyzdžiui: kaip, kur ar kada veiksmas vyko.*

2 Mergina yra studentė universitete.

|           |           |            |                      |
|-----------|-----------|------------|----------------------|
| 3 Ji      | yra       | jauna.     |                      |
| SUBJEKTAS | VEIKSMAŽ. | PAPILDINYS | BVL IŠRAIŠKA (VIETA) |

Papildinys yra būdvardis ar daiktavardis, dažniausiai apibūdinantis subjektą, kuris yra reikalingas, kad papildytų sakinį po "tuščio" veiksmažodžio - "būti", "tapti".

|           |           |              |                       |
|-----------|-----------|--------------|-----------------------|
| 4 Niekada | nelijo    | vasarą.      | (lietus)              |
| PRIEV.    | VEIKSMAŽ. | BVL (LAIKAS) | (SUBJEKTAS NUMANOMAS) |

Dažniausiai sakinyje naudojantrieveiksmį, jis pakeičia visą sakinio reikšmę. Pabandykite paeksperimentuoti patys!

|                    |           |          |  |
|--------------------|-----------|----------|--|
| 5 Futbolo kamuolys | pataikė   | jam.     |  |
| SUBJEKTAS          | VEIKSMAŽ. | OBJEKTAS |  |

Ne visi gramatiniai subjektai yra žmonės. Ne visi gramatiniai objektai yra daiktai. Abiem atvejais tiek subjektas, tiek objektas gali būti įvardis. 4tame pavyzdyje veiksmažodis neturi jokio objekto, o 5tame pavyzdyje veiksmažodis privalomai turi turėti objektą.

## Pagrindinis ir šalutinis sakiny

Pagrindinis sakiny yra žodžių grupė (dažniausiai kurią sudaro kaip minimum subjektas ir veiksmažodis), kurie gali eiti savarankiškai:

6 Ji išėjo.  
SUBJ. VEIKSMAŽ.

7 Vakar Ieva ėjo greitai į mokyklą.  
BVL IŠRAIŠKA SUBJ. VEIKSMAŽ. BVL IŠRAIŠKA. BVL IŠRAIŠKA.  
(laikas) (būdas) (vieta)

Pavyzdžiai 1-5 taip pat yra pagrindiniai sakiniai.

Šalutiniai sakiniai yra grupė žodžių (kurias taip pat dažniausiai sudaro subjektas ir veiksmažodis), kurie yra dalis pagrindinio sakinio:

8a Ji ėjo greičiau, *kai pamatė direktorių.*  
PAGR. SAKINYS ŠALUTINIS SAKINYS

8b *Kai ji pamatė direktorį,* ji ėjo greičiau.  
ŠALUTINIS SAKINYS

Kai kurie šalutiniai sakiniai, kaip pateikti 8a,b kurie patys yra kaip BVL išraiška (laiko) gali būti rašomi tiek pagrindinio sakinio pradžioje, tiek pabaigoje.

9a Ji pamatė direktorių, *kuris stovėjo prie sporto salės.*  
ŠALUTINIS SAKINYS

9b Direktorius, *kuris stovėjo šalia sporto salės,* pamatė ją.  
ŠALUTINIS SAKINYS

Kai kurie šalutiniai sakiniai apibūdina pagrindinio sakinio dalį (dažniausiai tai yra subjektas kaip 9a ar objektą 9b) ir tokiu atveju gali būti įterpti į pagrindinio sakinio vidurį.

## Žodynėlyje naudojamų žodžių formų paaiškinimas

Žodynėlis po kiekvieno teksto bei dialogo nurodo svarbią informaciją apie skirtingų švediškų žodžių formas. Žodžiai kaip jie yra pateikiami yra kairėje lentelės skiltyje, tuo tarpu išplėtos žodžių formos pateikiamos likusioje lentelės dalyje.

## Daiktavardžiai

|                      | <i>Nežymimoji vienaskaita</i> | <i>Vienaskaita + galūnės artikelis</i> | <i>Nežymimoji daugiskaita</i> |
|----------------------|-------------------------------|----------------------------------------|-------------------------------|
| <b>klocka -n -or</b> | <b>en klocka</b>              | <b>klockan</b>                         | <b>klockor</b>                |
| <b>bil -en -ar</b>   | <b>en bil</b>                 | <b>bilen</b>                           | <b>bilar</b>                  |
| <b>äpple -t -n</b>   | <b>ett äpple</b>              | <b>äpplet</b>                          | <b>äpplen</b>                 |

|                                                                               |                                                                              |                               |                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------------------------------|
| <b>hus -et -</b><br><b>fågel -n fåglar</b><br><b>man mannen</b><br><b>män</b> | <b>ett hus</b><br><b>en fågel</b><br>netaisyklingų pateikiamos visos formos. | <b>huset</b><br><b>fågeln</b> | <b>hus</b> (nėra daugiskaitos)<br><b>fåglar</b> |
|-------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------------------------------|

## Būdvardžiai

|                                                                             | <i>nežymimasis<br/>su <b>en</b>-žodžiais</i>                                                           | <i>nežymimasis<br/>su <b>ett</b>-žodžiais</i> | <i>Daugiskaita ir žymimoji forma</i>             |
|-----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|--------------------------------------------------|
| <b>rolig -t -a</b><br><b>gratis-</b><br><b>bred, brett,</b><br><b>breda</b> | <b>rolig</b><br><b>gratis</b><br>Netaisyklingų būdvardžių pateikiamos visos formos                     | <b>roligt</b><br><b>gratis</b>                | <b>roliga</b><br><b>gratis</b> (nelinksniojamas) |
| <b>hota/d -t -de</b><br><b>inskriv/en -et -</b><br><b>na</b>                | Būtojo laiko dalyvis/pusdalyvis: kamienas+ galūnė<br>Būtojo laiko dalyvis/pusdalyvis: kamienas+ galūnė |                                               |                                                  |

## Veiksmažodžiai

Veiksmažodžio kamienas ( = liepiamosios nuosakos forma) vėliau rašomas pasvyrisis brūkšny ( / ), po kurio formuojama bendratis, esamasis, būtasis laikas pridodant atitinkamas galūnes.

|                                    | <i>Bendratis</i> | <i>Esamasis<br/>laikas</i> | <i>Būtasis laikas</i> | <i>Supynas (perfekto ir<br/>pliuskvamperfekto laikui)</i> |
|------------------------------------|------------------|----------------------------|-----------------------|-----------------------------------------------------------|
|                                    | vadinti          | vadina(si)                 | vadino                | vadino                                                    |
| <b>kalla/ -r -de</b>               | <b>kalla</b>     | <b>kallar</b>              | <b>kallade</b>        | <b>kallat</b>                                             |
| <b>böj/a -er -de</b>               | <b>böja</b>      | <b>böjer</b>               | <b>böjde</b>          | <b>böjt</b>                                               |
| <b>köp/a -er -te</b>               | <b>köpa</b>      | <b>köper</b>               | <b>köpte</b>          | <b>köpt</b>                                               |
| <b>tro/ -r -dde</b>                | <b>tro</b>       | <b>tror</b>                | <b>trodde</b>         | <b>trott</b>                                              |
| <b>skriv/a -er</b><br><b>skrev</b> | <b>skriva</b>    | <b>skriver</b>             | <b>skrev</b>          | <b>skrivit</b>                                            |
| <b>gå/ -r</b>                      | <b>gå</b>        | <b>gick</b>                | <b>gätt</b>           | Netaisyklingų veiksmažodžių<br>visos formos rašomos       |

## Gramatikos santrauka

Čia pateikiame trumpą schematišką švedų kalbos gramatikos santrauką su pagrindiniais akcentais. Perspėjame, jog čia nėra pateikiamos išimtys ar idiomos, kurios yra naudojamos švedų kalboje, šis skyrius yra tam, kad būtų galima greitai pakartoti pagrindus, bei juos

prisiminti.

## Daiktavardis

Švedų kalboje yra **en**-žodžiai, kurie sudaro apie 80% visų švedų kalboje esančių daiktavardžių, ir **ett**-žodžiai, 20% daiktavardžių. Švediški daiktavardžiai neatitinka lietuvių kalbos daiktavardžių giminės. Jie yra kaitomi tik skaičiumi - vienaskaita, daugiskaita. Žinoma, daiktavardžiai turi nežymimąsias ir žymimąsias formas tiek vienaskaitoje, tiek daugiskaitoje.

| Nežymimoji<br>forma<br><b>en-žodžiai</b> | Žymimoji forma<br><b>en-žodžiai</b> | Nežymimoji<br>forma<br><b>ett-žodžiai</b> | Žymimoji forma<br><b>ett-žodžiai</b> |
|------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>en bil</b>                            | <b>bil/en</b>                       | <b>ett hus</b>                            | <b>hus/et</b>                        |
| <i>autimobilis</i>                       | <i>tas automobilis</i>              | <i>namas</i>                              | <i>tas namas</i>                     |
| <b>en flicka</b>                         | <b>flick/an</b>                     | <b>ett yrke</b>                           | <b>yrk/et</b>                        |
| <i>mergaitė</i>                          | <i>ta mergaitė</i>                  | <i>profesija</i>                          | <i>ta profesija</i>                  |

Apskritai (nors yra išimčių) **en** daiktavardžiai sudaro grupę žodžių, kurie įvardija žmones ir gyvūnus, laiką, šventes, mėnesius, sezonus ir žodžius, kurie baigias **-a, -dom, -het, -(n)ing**: **en lärare**, 'mokytojas'; **en katt** 'katė'; **en vinter** 'žiema'; **en matta** 'kilimas'; **en tidning** 'laikraštis'. **Ett** daiktavardžiai sudaro grupę žodžių, kurie apima kontinentus, šalis, provincijas, miestus ir žodžius, kurie baigiasi **-ande, -ende, -um**: **ett leende** 'šypsena'; **ett museum** 'muziejus'.

Švedų kalbos daiktavardžiai turi tik dvi formas: tai bazinę formą, kuri naudojama įvardinti subjektą ir objektą, ir kilmininko linksnio formą - genityvą (savininkiškumui nurodyti) pridedant galūnę -s:

**Kalle har en flickvän.**  
SUBJ. OBJ.  
*Kalle turi merginą.*

**Kalles flickvän heter Rebecca.**  
GENITYVAS  
*Kalles mergina vardu Rebecca.*

**Rebecca älskar Kalle.**  
obj.  
*Rebecca myli Kalle.*

Švedų kalboje yra septyni variantai daugiskaitai formuoti, pridedant galūnes:

| -or                             | -ar                           | -er                                  | -r                           | -n                               | nëra<br>galünës               | -s                                  |
|---------------------------------|-------------------------------|--------------------------------------|------------------------------|----------------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|
| <b>mattor</b><br><i>kilimai</i> | <b>stolar</b><br><i>kėdės</i> | <b>gardiner</b><br><i>užuolaidos</i> | <b>vrår</b><br><i>kampai</i> | <b>tårken</b><br><i>dangalai</i> | <b>golv</b><br><i>grindys</i> | <b>musicals</b><br><i>miuziklai</i> |

Dauguma atvejų galima nuspėti, kokia bus daugiskaitos forma ir galünė iš užuominų bei formų, pvz.: **en flicka --> två flickor; en rårkning --> två rårkningar; en skånhet --> två skånheter; ett tak --> två tak; ett stålle --> två stålle.**

Yra trys skirtingos daiktavardžių daugiskaitos žymimosios formos:

Daugiskaita baigiasi **-r** prideda **-na**

**soffor|na, tidningar|na,**

**katter|na**

Daugiskaita baigiasi **-n** prideda **-a**

**årplen|a, yrken|a**

Daugiskaitos neturinčios žymimosios galünës prideda **-en**

**hus|en, barn|en**

## Būdvardžiai

Švedų kalboje būdvardžiai užima vietą šalia daiktavardžio, kurį jis apibūdina:

**en varm sommar**

*šilta vasara*

**den varma sommaren**

*šiltoji vasara*

**sommaren var varm**

*vasara buvo šilta*

Švedų kalboje būdvardžiai sakinyje yra derinami su daiktavardžius. Su en-žodžiais rašoma bazinė būdvardžio forma (pvz.: tokia kaip žodyne - rolig); su ett-žodžiais būdvardis prideda galünę - t, prie bazinės formos, o daugiskaitoje - a, taigi žodyne rasite rašoma - rolig -t-a. Daugiau pavyzdžių:

**en varm dag**

*šilta diena*

**dagen var varm**

*diena buvo šilta*

**ett varmt bad**

*šilta vonia*

**badet var varmt**

*vonia buvo šilta*

**varma dagar**

*varma bad*

**dagarna var varma**

*baden var varma*

Atkreipkite dėmesį: švedų kalboje būdvardžiai yra derinami nepriklausomai, kurioje sakinio vietoje jis yra patalpintas.

1 Kai daiktavardis žymimosios formos (**sommaren, badet**, t.t.) yra apibrėžiamas būdvardžio, būdvardinis artikelis arba fronto artikelis dažniausiai turi būti priedamas:

|            |              |                       |
|------------|--------------|-----------------------|
| <b>den</b> | <b>varma</b> | <b>sommaren</b>       |
| <b>det</b> | <b>varma</b> | <b>badet</b>          |
| <b>de</b>  | <b>varma</b> | <b>somrarna/baden</b> |

Tokią konstrukciją galima papildyti įterpiant **här/där: den här varma sommaren** (šita šiltoji vasara) t.t.

2 Po genityvo arba savybinio įvardžio galūnės artikelis yra numetamas nuo šios konstrukcijos:

|               |              |            |
|---------------|--------------|------------|
| <b>Marias</b> | <b>varma</b> | <b>bad</b> |
| <b>hennes</b> | <b>varma</b> | <b>bad</b> |

Yra skirtingų būdų laipsniuoti būdvardžius:

- Pridedama -are, -ast prie bazinės formos (daugumai būdvardžių):

|                                                                  |                                                       |                                            |
|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| <b>Boken var rolig.</b><br>Knyga buvo linksma.<br>linksmiausias. | <b>Pjäsen var roligare.</b><br>Pjesė buvo linksmesnė. | <b>Filmen var roligast.</b><br>Filmas buvo |
|------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|--------------------------------------------|

- Netaisyklingas laipsniavimas:

|                                           |                                                  |                                                    |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------------------------|
| <b>Boken var bra.</b><br>Knyga buvo gera. | <b>Pjäsen var bättre.</b><br>Pjesė buvo geresnė. | <b>Filmen var bäst.</b><br>Filmas buvo geriausias. |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------|----------------------------------------------------|

- Keičiamas šaknies balsis ir pridedama -re, -st:

|                                                 |                                                    |                                                     |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|
| <b>Mälaren är stor.</b><br>Mälaren yra didelis. | <b>Vättern är större.</b><br>Vättern yra didesnis. | <b>Vänern är störst.</b><br>Vänern yra didžiausias. |
|-------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|

- Naudojama **mer, mest** su būdvardžiais kurie baigiasi -isk ir dauguma būtojo laiko dalyvių/pusdalyvių:

|                                               |                                                           |                                                                  |
|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| <b>en fantastisk bok</b><br>fantastiška knyga | <b>en mer fantastisk pjäs</b><br>labiau fantastiška pjesė | <b>en mest fantastisk film</b><br>labiausiai fantastiškas filmas |
|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|

## Įvardis

Asmeniniai įvardžiai

|            | <i>Subjektas</i>         | <i>Objektas</i>                 | <i>Savybinis</i>                       | <i>Sangąžinis</i>               |
|------------|--------------------------|---------------------------------|----------------------------------------|---------------------------------|
| <b>aš</b>  | <b>jag</b><br><i>aš</i>  | <b>mig (mej)</b><br><i>mane</i> | <b>min, mitt, mina</b><br><i>mano</i>  | <b>mig (mej)</b><br><i>mane</i> |
| <b>tu</b>  | <b>du</b><br><i>tu</i>   | <b>dig (dej)</b><br><i>tave</i> | <b>din, ditt, dina</b><br><i>tavo</i>  | <b>dig (dej)</b><br><i>tave</i> |
| <b>jis</b> | <b>han</b><br><i>jis</i> | <b>honom</b><br><i>jį</i>       | <b>hans, sin</b><br><i>jo, savo</i>    | <b>sig (sej)</b><br><i>save</i> |
| <b>ji</b>  | <b>hon</b><br><i>ji</i>  | <b>henne</b><br><i>ją</i>       | <b>hennes, sin</b><br><i>jos, savo</i> | <b>sig (sej)</b><br><i>save</i> |

Kai kurierieveiksmiai vietai nusakyti turi dvi skirtingas formas:

Vietos lokacijai nusakyti, ir tam naudojami veiksmažodžiai **vara** 'būti'; **bo** 'gyventi'; **ligga** 'gulėti, būti';

Veiksmažodžiai nusakyti, naudojami veiksmažodžiai tokie kaip **gå** 'eiti'; **åka, resa** 'keliauti', 'važiuoti'.

| Vietos                      |                | Judesio kryptimi                   |                  |
|-----------------------------|----------------|------------------------------------|------------------|
| <b>var</b>                  | <i>kur</i>     | <b>vart</b>                        | <i>kur link</i>  |
| <b>här</b>                  | <i>čia</i>     | <b>hit</b>                         | <i>čia</i>       |
| <b>där</b>                  | <i>ten</i>     | <b>dit</b>                         | <i>ten</i>       |
| <b>ute</b>                  | <i>lauke</i>   | <b>ut</b>                          | <i>lauk</i>      |
| <b>inne</b>                 | <i>viduje</i>  | <b>in</b>                          | <i>vidun</i>     |
| <b>uppe</b>                 | <i>aukštai</i> | <b>upp</b>                         | <i>aukštyn</i>   |
| <b>nere</b>                 | <i>žemai</i>   | <b>ner</b>                         | <i>žemyn</i>     |
| <b>hemma</b>                | <i>namuose</i> | <b>hem</b>                         | <i>namų link</i> |
| <b>borta</b>                | <i>toli</i>    | <b>bort</b>                        | <i>tolyn</i>     |
| <b>Var bor ni nu?</b>       |                | <b>Nere i Skåne.</b>               |                  |
| <i>Kurt u gyveni dabar?</i> |                | <i>Apačioje/pietuose Skåne'je.</i> |                  |

**Är Nils hemma. Nej, han kom hem för ett tag sedan och sedan gick han ut igen.**

Ar Nils namie? Ne, jis parėjo namo prieš kažkiek laiko ir vėl išėjo.

## Sakinių struktūra ir žodžių tvarka pagrindiniame sakinyje

The finite verb is always in the second position in Swedish main clauses:

|     | 1 Frontas                         | 2 Veiksmaž. | 3 Subjektas | 4 kt.               |
|-----|-----------------------------------|-------------|-------------|---------------------|
| (1) | <b>Hon</b>                        | <b>bor</b>  | -           | <b>i Stockholm.</b> |
|     | <i>Ji gyvena Stokholme.</i>       |             |             |                     |
| (2) | <b>Nu</b>                         | <b>bor</b>  | <b>hon</b>  | <b>i Stockholm.</b> |
|     | <i>Dabar gyvena ji Stokholme.</i> |             |             |                     |
| (3) | <b>Var</b>                        | <b>bor</b>  | <b>hon?</b> |                     |
|     | <i>Kur gyvena ji?</i>             |             |             |                     |
| (4) | -                                 | <b>Bor</b>  | <b>hon</b>  | <b>i Stockholm?</b> |
|     | <i>Ar ji gyventa Stokholme?</i>   |             |             |                     |

Sakiniuose kaip (1), (2) visada yra žodis fronto pozicijoje. Ar klausimuose (4) žodžio fronto pozicijoje nėra, kadangi klausiamasis žodis yra veiksmažodis, kurie yra antroje pozicijoje. Jei sakinyje prasideda ne subjektu (2) subjektas tokiu atveju eina iš karto po veiksmažodžio (inversija). Toks nesubjektinis darinys dažniausiai būna laiko ar vietos išraiška,rieveiksmis ar aplinkybė:

**I morgon reser vi bort.**

|      | 1 Frontas                                                              | 2 Veiksmaž. <sub>1</sub> | 3 Subj.    | 4 Prieiv.      | 5 Veiksmaž. <sub>2</sub> | 6 Obj.      | 7 BVL.              |
|------|------------------------------------------------------------------------|--------------------------|------------|----------------|--------------------------|-------------|---------------------|
| (13) | <b>Vi</b><br>Mes išėjome, <i>kai jis atėjo.</i>                        | <b>gick</b>              | -          | -              | -                        | -           | <b>när han kom.</b> |
| (14) | <b>När han kom</b><br><i>Kai jis atėjo, mes išėjome</i>                | <b>gick</b>              | <b>vi.</b> |                |                          |             |                     |
| (15) | <b>Att han vann</b><br><i>Kad jis laimėjo, nustebino mane.</i>         | <b>förvånade</b>         | -          | -              | -                        | <b>mig.</b> |                     |
| (16) | <b>Att han vann</b><br><i>Kad jis laimėjo, nežinojome mes niekada.</i> | <b>visste</b>            | <b>vi</b>  | <b>aldrig.</b> |                          |             |                     |

Šalutinis sakiny yra dažniausiai dalis pagrindinio sakinio ir sudaro subjektą (15), objektą (16) ar prieveiksmį (13). Prieveiksmio sakiniai dažniausiai naudojami temo vietą (14).

Šalutinio sakinio dalių pozicijos

| Kontekstas                                      | 1         | 2 Subj. | 3 Prieiv. | 4                      | 5                      | 6 Obj.   | 7 BVL |
|-------------------------------------------------|-----------|---------|-----------|------------------------|------------------------|----------|-------|
|                                                 | Jungtukas |         |           | Veiksmaž. <sub>1</sub> | Veiksmaž. <sub>2</sub> |          |       |
| (17) Han sa att                                 | det       | inte    | var       | -                      | roligt                 | längre.  |       |
| Jis pasakė, kad tai nebuvo linksma daugiau.     |           |         |           |                        |                        |          |       |
| (18) Vi frågade                                 | om        | de      | aldrig    | hade                   | smakat                 | hjortron | förr. |
| Mes paklausėme, ar jie niekada neragavo tekšių. |           |         |           |                        |                        |          |       |

Skirtumas tarp šalutinio sakinio žodžių tvarkos ir pagrindinio sakinio žodžių tvarkos yra:

Šalutinio sakinio elementai yra, su viena išimtimi (jungtuku), identiški pagrindiniam sakiniui, bet turi truputį kitokią žodžių tvarką.

Nėra fronto ir tvarka sakinyje yra pastovi: jungtukas - subjektas - prieveiksmis - veiksmažodis.

Prieveiksmis eina prieš pirmąjį veiksmažodį.(veiksmaž.<sub>1</sub>)

Subjekto pozicija yra visada užpildyta.

## Netaisyklingi veiksmažodžiai:

| BENDRATIS | ES.L     | BŪT.K.L | SUPYNAS             | LIEPIAMOJI NUOSAKA | VERTIMAS          |
|-----------|----------|---------|---------------------|--------------------|-------------------|
| be        | ber      | bad     | bett                | be!                | prašyti, maldauti |
| besluta   | beslutar | beslöt  | beslutit / beslutat | besluta!           | nuspręsti         |
| binda     | binder   | band    | bundit              | bind!              | rišti             |
| bita      | biter    | bet     | bitit               | bit!               | kąsti             |
| bjuda     | bjuder   | bjöd    | bjudit              | bjud!              | kviesti           |

|         |          |                |                 |         |            |
|---------|----------|----------------|-----------------|---------|------------|
| sprida  | sprider  | sprede/spridde | spridit/spritt  | sprid!  | skleisti   |
| springa | springer | sprang         | sprungit        | spring! | bėgti      |
| sticka  | sticker  | stack          | stuckit         | stick!  | įgelti     |
| stiga   | stiger   | steg           | stigit          | stig!   | atsikelti  |
| stjäla  | stjäl    | stal           | stulit          | stjäl!  | vogti      |
| strida  | strider  | stred          | stridit         | strid!  | kovoti     |
| stryka  | stryker  | strök          | strukit         | stryk!  | pabrėžti   |
| stå     | står     | stod           | stått           | stå!    | stovėti    |
| suga    | suger    | sög            | sugit           | sug!    | čiulpti    |
| supa    | super    | söp            | supit           | sup!    | gerti      |
| svida   | svider   | sved           | svidit          | svid!   | alkoholį   |
| svika   | sviker   | svek           | svikit          | svik!   | nudilginti |
| svälja  | sväljer  | svalde         | svalt           | svälj!  | nuvilti    |
| svälta  | svälter  | svalt/svälte   | svultit/svält   | svält!  | praryti    |
| svära   | svär     | svor           | svurit          | svär!   | badauti    |
| säga    | säger    | sade           | sagt            | säg!    | keiktis    |
| sälja   | säljer   | sålde          | sålt            | sälj!   | sakyti     |
| sätta   | sätter   | satte          | satt            | sitt!   | parduoti   |
| ta      | tar      | tog            | tagit           | ta!     | pasodinti  |
| tiga    | tiger    | teg            | tigit           | tig!    | imti       |
| tvinga  | tvingar  | tvang/tvingade | tvungit/tvingat | tvinga! | tylėti     |
| vara    | är       | var            | varit           | var!    | priversti  |
| veta    | vet      | visste         | vetat           |         | būti       |
| vika    | viker    | vek/vikte      | vikit/vikt      | vik!    | žinoti     |
| vilja   | vill     | ville          | velat           |         | lankstyti  |
| vinna   | vinner   | vann           | vunnit          | vinn!   | norėti     |
| vrida   | vrider   | vred           | vridit          | vrid!   | laimėti    |
| välja   | väljer   | valde          | valt            | välj!   | pasukti    |
| vänja   | vänjer   | vande/vänjde   | vant/vänjt      | vänj!   | parinkti   |
| växa    | växer    | växte          | växt/vuxit      | väx!    | pritapti   |
| äta     | äter     | åt             | ätit            | ät!     | augti      |
|         |          |                |                 |         | valgyti    |

## Tarimas, kirčiavimas ir akcentas

### Abėcėlė

Švedų kalbos abėcėlė turi 29 raides, šiek tiek mažiau nei lietuvių kalba. Švedų kalbos ypatingosios raidės yra abėcėlės gale. Atkreipkite dėmesį į tvarką:

**a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z å ä ö**

Žodžiai prasidedantys raide **w**, kartais žodyne randami prie raidės **v**.

|                  |                     |                       |                  |                     |                       |
|------------------|---------------------|-----------------------|------------------|---------------------|-----------------------|
|                  | <b>Frida</b>        | <b>Birgit</b>         |                  | <b>Eva</b>          | <b>Bengt</b>          |
|                  | <b>Lisa</b>         | <b>Ingrid</b>         |                  | <b>Berit</b>        | <b>Jens</b>           |
|                  | <b>Siv</b>          | <b>Britta</b>         |                  | <b>Sten</b>         | <b>Petter</b>         |
|                  | <b>Stig</b>         | <b>Nils</b>           |                  | <b>Lena</b>         | <b>Ebba</b>           |
| <b>a</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> | <b>y</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> |
|                  | <b>Karin</b>        | <b>Dagmar</b>         |                  | <b>Tyra</b>         | <b>Yngve</b>          |
|                  | <b>Jan</b>          | <b>Annika</b>         |                  | <b>Lydia</b>        | <b>Ylva</b>           |
|                  | <b>Karl</b>         | <b>Janne</b>          |                  | <b>Ryd</b>          | <b>Sylvia</b>         |
|                  | <b>Skara</b>        | <b>Halland</b>        |                  | <b>Ystad</b>        | <b>Yngsjö</b>         |
| <b>u</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> | <b>å</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> |
|                  | <b>Rut</b>          | <b>Ulla</b>           |                  | <b>Håkan</b>        | <b>Måns</b>           |
|                  | <b>Sune</b>         | <b>Gun</b>            |                  | <b>Åsa</b>          | <b>Ånge</b>           |
|                  | <b>Uno</b>          | <b>Ulf</b>            |                  | <b>Småland</b>      | <b>Hålland</b>        |
|                  | <b>Ture</b>         | <b>Lund</b>           |                  | <b>Åmål</b>         | <b>Tåstrup</b>        |
| <b>ä</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> | <b>ö</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> |
|                  | <b>Sälen</b>        | <b>Rättvik</b>        |                  | <b>Södra</b>        | <b>Stöllet</b>        |
|                  | <b>Mälaren</b>      | <b>Säffle</b>         |                  | <b>Öland</b>        | <b>Östen</b>          |
| <b>ä prieš r</b> | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> | <b>ö prieš r</b> | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> |
|                  | <b>Pär</b>          | <b>Märta</b>          |                  | <b>Töreboda</b>     | <b>Mörtsunda</b>      |
| <b>o</b>         | <i>ilgas balsis</i> | <i>trumpas balsis</i> |                  |                     |                       |
|                  | <b>Mora</b>         | <b>Bosse</b>          |                  |                     |                       |
|                  | <b>Boden</b>        | <b>Blomgren</b>       |                  |                     |                       |
|                  | <b>Ola</b>          | <b>Olle</b>           |                  |                     |                       |

### Balsio ilgis

Taisyklės, kurios nurodo kirčiuoto balsio ilgį:

- Balsiai po kurių rašoma tik viena priebalsė yra tariami ilgai: **går**.
- Balsiai po kurių rašomos dvigubos priebalsės ar dvi priebalsės tariamos trumpai, o priebalsės ilgai: **gått**.
- Balsės po kurių nėra priebalsių tariamos ilgai (atvirame skiemenyje): **gå**

Bet atkreipkite dėmesį į žemiau pateiktus punktus:

- Taisyklės negalioja žodžiams, kurie baigiasi galūnėmis **-m**. **-n** žodyje **in** ir **n** dažniausiai yra ilgos jau ir taip (= **mm**, **nn**). palyginimui **den**, **hem** taip pat žiūrėkite 107 psl.
- Dažni žodžiai **arm**, **charm**, **arbete** turi trumpą **a**. Kaip lietuviškai – ranka.
- Nekirčiuoti balsiai yra visada trumpi: **a** - **skriva**, **e** - **röker**.

- Kalbos dalys, kurios yra pabrėžiamos sakiniuose (ilgas ar trumpas kirčiuotas balsis)
- Žodžiai, kurie dažniausiai būna nekirčiuoti
- Dviejų žodžių kirčiavimas
- Kirčiuoti ir nekirčiuoti skiemenys
- Kirčiuoti ir nekirčiuoti priešdėliai bei priesagos.

### **Akcentuojamos kalbos dalys sakinyje**

#### **Daiktavardžiai**

**Anna har köpt ett hus.** Anna nusipirko namą.  
**Huset har en altan.** Namas turi balkoną.

#### **Veiksmazodžiai**

Kai nėra objekto (obj.) papildinys ar būdo, vietos, laiko aplinkybės (BVL):

**Eva äter och dricker.** Eva valgo ir geria.  
**Eva dricker kaffe.** Eva geria kavą.  
Obj.

ir:

**Hon blev sjuk.** Ji susirgo.  
Papild.  
**Han är polis.** Jis yra policininkas.  
Papild.

*Pastebėtina: **är** yra tariamas kaip **é**.*

#### **Būdo, vietos, laiko išraiškos (BVL-išraiškos)**

**Nu bor hon i Stockholm.** Dabar ji gyvena Stokholme.  
BVL BVL  
**Stänger affären tidigt idag?** Ar parduotuvės užsidaro anksti šiandien?  
BVL BVL

#### **Sakinyje neakcentuojama**

#### **Įvardžiai arba v-žodžiai (klausiamieji žodžiai)**

**jag** (tariama (*tar.*) ja), **du, han, hon, den, det** (*tar. de*), **vi, ni, de** (*tar. dom*) (aš, tu, jis, ji, tai, tas, mes, jūs, jie/jos)

**mig** (*tar. mej*), **dig** (*tar. dej*), **sig** (*tar. sej*), **honom, henne, oss, er, dem** (*tar. dom*) (mane, tave, jį, ją, mus, jus, juos) (išskyrus atvejus, kada jie eina sakinio pradžioje):

**Jag älskar honom.** Aš jį myliu.

**Honom älskar jag.** Jį myliu aš.

**min, din, sin, hans, hennes, dess, vår, er, deras** (mano, tavo, savo, jo, jos, to/tos, mūsų, jūsų,

ju)

**man, en, ens, nån** (kas nors, kas nors, kieno nors, kas nors) **vem, vad** (*tar. va*), **när, hur** (kas – apie žmogų, kas, kada, kaip):

**Vad sa du?** Ką tu pasakei?

## Jungtukai

**och** (*tar. å*), **men, att** (*tar. å*), **om, när, därför, som** (ir, bet, kad, jei, kada, todėl/nes, kaip)

**Han sa, att han drack gin och tonic.** Jis pasakė, kad gėrė džino ir toniko.

## Prieveiksmiai

**inte, nog, väl, ju** (ne, turbūt, užtikrintai, žinoma)

**Hon vill inte.** Ji nenori.

**De är inte hemma.** Ji nėra namuose. Jie yra ne namuose.

**Han kommer nog.** Jis turbūt ateis.

## Dviejų žodžių pabrėžimas

Kai du ar daugiau žodžių einančių kartu viename junginyje paskutinis frazės žodis yra pabrėžiamas.

### Prielinksnis + daiktavardis

**(Titta) i boken.** Žiūrėk į knygą.

**(De kommer) i dag.** Jie ateina šiandien.

### Nežymimasis artikelis + daiktavardis

**en bil** automobilis  
**ett hus** namas

### Veiksmazodis + dalelytė

**gå ut** išeiti  
**hälsa på** aplankyti

### Veiksmazodis<sub>1</sub> + veiksmazodis<sub>2</sub>

**Jag ska gå.** Aš eisiu.

- svetimos priesagos: **regissör** (režisierius), **gymnast** (gimnastas), **musikant** (musikantas)

Sudurtiniai žodžiai (žodžiai sudaryti iš dviejų ar daugiau žodžių) yra kirčiuojami pirmoje ir paskutinėje žodžio dalyje. Stokholmo švedų tarime pirmas tonas yra krentantis, antras kylantis.

|                  |                        |                                       |
|------------------|------------------------|---------------------------------------|
| ↘ ↗              | ↘ ↗                    | ↘ ↗                                   |
| <b>Husnyckel</b> | <b>centrallasarett</b> | <b>Metallindustriarbetarförbundet</b> |
| namų raktas      | centrinė ligoninė      | Metalo darbuotojų profsajunga         |

### *Kai kurie probleminiai žodžiai*

Kai kurie žodžiai, kurie yra panašūs į angliškuosius (kurie bus randami knygoje) yra kirčiuojami kitaip nei anglų kalboje:

**familj**, **figur**, **institution**, **intresserad**, **juli**, **katolsk**, **klimat**, **kultur**, **miljon**, **passagerare**, **portion**, **program**, **restaurang**, **student**, **toalett**, **traditionell**, **universitet**, **vegetation**, **choklad**, **demokrat**, **demonstration**, **journalist**, **litteratur**, **religion**, **referens**, **chaufför**

### *Kirčiuojami priešdėliai*

|                                                                                     |                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| <b>o-</b> , <b>miss-</b> , <b>van-</b> , <b>gen-</b> , <b>an-</b> , <b>er-</b> ,    | <b>olycklig</b> , <b>ankomma</b> |
| <b>sam-</b> , <b>sär-</b> , <b>und-</b> ,                                           | <b>samarbeta</b>                 |
| <b>tili-</b> , <b>upp-</b> , <b>av-</b> , <b>in-</b> , <b>över-</b> , <b>under-</b> | <b>avläda</b> , <b>övergå</b>    |

### *Kirčiuojamos priesagos*

|                                                                                                   |                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>-bar</b> , <b>-skap</b> , <b>-sam</b> , <b>-het</b> , <b>-dom</b> ,                            | <b>brottslighet</b> , <b>sjukdom</b> |
| <b>-lek</b> , <b>-aktig</b> , <b>-mässig</b> , <b>-al</b> , <b>-ant</b> ,                         | <b>storlek</b> , <b>elegant</b>      |
| <b>-at</b> , <b>-ell</b> , <b>-era</b> , <b>-eri</b> , <b>-i</b> ,                                | <b>formell</b> , <b>kommentera</b>   |
| <b>-ik</b> , <b>-in</b> , <b>-ism</b> , <b>-ist</b> , <b>-it</b> , <b>-itet</b> , <b>-iär</b> , - | <b>universitet</b>                   |
| <b>on</b> ,                                                                                       | <b>kvalifikation</b> , <b>frisör</b> |
| <b>-os</b> , <b>-tion</b> , <b>-s(s)ion</b> , <b>-är</b> , <b>-ör</b> ,                           | <b>prinsessa</b> .                   |
| <b>-inna</b> , <b>-essa</b>                                                                       |                                      |

### *Nekirčiuoti priešdėliai*

|                                                                                   |                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| <b>be-</b> , <b>för-</b>                                                          | <b>betala</b> , <b>förstå</b>  |
| <b>de-</b> , <b>in-</b> , <b>im-</b> , <b>inter-</b> , <b>kon-</b> , <b>ko-</b> , | <b>intressant</b>              |
| <b>pre-</b>                                                                       | <b>syntes</b> , <b>monopol</b> |
| <b>syn-</b> , <b>sym-</b> , <b>trans-</b> , <b>a-</b> , <b>mono-</b>              |                                |

### *Nekirčiuotos priesagos*

|                                                                                        |                                  |
|----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| <b>-ig</b> , <b>-lig</b> , <b>-(n)ing</b> , <b>-ande</b> , <b>-ende</b> , <b>-else</b> | <b>sandig</b> , <b>parkering</b> |
| <b>-are</b> , <b>-ast</b>                                                              | <b>lärare</b> , <b>lättast</b>   |
| <b>-a</b> (veiksmazodis), <b>-en</b> (būtojo laiko dalyvis                             | <b>tala</b> , <b>skriven</b>     |

galūnė **-er**:

|                 |               |               |
|-----------------|---------------|---------------|
| ↗               | ↗             | ↗             |
| <b>skriv/er</b> | <b>köp/er</b> | <b>läs/er</b> |
| raš/au -o       | perk/u- a     | skait/au -o   |

Šie žodžiai turi tik vieną – kylantį toną (akcentas 1). Jūs būsite teisūs, jei naudosite krentantį-kylantį toną dviskiemeniuose žodžiuose su kirčiuotu skiemeniu, bet prisiminkite, kad žymimasis artikelis ir veiksmažodžio esamasis laikas to neleidžia.

Kiti žodžiai kurie baigiasi **-er** (taip pat **-en** ir **-el**) turi būti išmokti atskirai.

Keli iš jų naudojantys akcentą 1-as (kylantis tonas):

|               |               |              |
|---------------|---------------|--------------|
| ↗             | ↗             | ↗            |
| <b>socker</b> | <b>vatten</b> | <b>cykel</b> |
| Cukrus        | vanduo        | dviratis     |

Žodžiai (kiti nei sudurtiniai) kai kirčiuojamas ne pirmas skienuo turi akcento 1 kirčiavimą:

|                |                |                   |
|----------------|----------------|-------------------|
| ↗              | ↗              | ↗                 |
| <b>försöka</b> | <b>parkera</b> | <b>cigaretter</b> |
| Bandyti        | parkuoti       | cigaretės         |

Sudurtiniai žodžiai, nuo kurių pradėjime, visada turi melodiją, kai pradžioje tonas krenta, o gale kyla, nepriklausomai nuo to, kokio ilgio žodis yra. Pastebėtina, kad gali tekti ilgokai palaukti, kol tonas kils:

|                    |                   |
|--------------------|-------------------|
| ↘ ↗                | ↘ ↗               |
| <b>Skrot bilen</b> | <b>smyg läser</b> |
| Sudaužyta mašina   | skaito slapta     |

|                           |                                                 |
|---------------------------|-------------------------------------------------|
| ↘ _____ ↗                 | ↘ _____ ↗                                       |
| <b>choklad cigaretter</b> | <b>Metall industri arbetar förbundet</b>        |
| šokoladinės cigaretės     | Metalo industrijos darbuotojų profesinė sąjunga |

Tarp sudurtinių žodžių taip pat yra išimčių. Bet jei išmoksime nenaudoti akcento 2 (kritantis-kylantis tonas) su šalių pavadinimais (pvz.: **England, Sverige, Frankrike), klausyti įdėmiai kaip žmonės taria pavardes (pvz.: **Svensson, Persson, Bergman) ir miestus (pvz.: **Visby, Karlstad, Delsbo), ir naudoti akcentą 1 žodžiuose **trädgård** (sodas) ir **verkstad** (dirbtuvės), tada jūs kalbėsite panašiai gerai, kaip bet kuris švedas bet kurią savaitės dieną (**måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag, söndag** taip pat akcentas 1)!******

# Hej! Labas!

## Šioje temoje:

- kaip prisistatyti
- veiksmažodžiai esamajame laike
- asmeniniai įvardžiai
- daiktavardžių giminės
- dviejų tipų klausimai
- kaip trumpai atsakyti
- balsių tarimas
- kaip paprašyti ir padėkoti
- kaip retai švedai naudoja didžiąsias raides

## Tekstas

Labas!

Hej. Jag heter Rebecca. Jag är nitton år. Jag kommer från USA. Jag studerar svenska i Stockholm. Min pojkvän heter Kalle.

Hej. Jag heter Karl. Jag kallas för Kalle. Jag är svensk. Jag studerar datavetenskap på universitetet.

Det här är min mamma, pappa och syster. Min mamma heter Eva, min pappa heter Jan och min syster heter Johanna.

Hej. Det är jag som är Bill. Jag kommer från Skottland. Jag är musiker. Jag spelar fiol. Jag är barndomsvän med Jan.

## Žodynėlis

|                          |                 |                          |               |
|--------------------------|-----------------|--------------------------|---------------|
| <b>Hej</b>               | Labas           | <b>kallas för</b>        | Vadintis      |
| <b>Jag</b>               | Aš              | <b>svensk -en -ar</b>    | Švedas        |
| <b>Heta, heter</b>       | Vadinti(s)      | <b>Datavetenskap -en</b> | IT mokslas    |
| <b>Nitton</b>            | Devyniolika     | <b>på</b>                | Ant, viduje   |
| <b>år -et –</b>          | Metai           | <b>universitet -et –</b> | Universitetas |
| <b>komma kommer</b>      | Ateiti, atvykti | <b>det här</b>           | Štai čia      |
| <b>från</b>              | Iš              | <b>min mitt mina</b>     | Mano          |
| <b>studera/ -r- de</b>   | Studijuoti      | <b>mamma -n -or</b>      | Mama          |
| <b>pojkvän -nen -ner</b> | Vaikinas        | <b>och</b>               | Ir            |
| <b>svenska -n</b>        | Švedų kalba     | <b>pappa -n -or</b>      | Tėtis         |

|                      |              |                           |           |
|----------------------|--------------|---------------------------|-----------|
| <b>i</b>             | Nurodo vieta | <b>syster -n systrar</b>  | Sesuo     |
| <b>Skottland</b>     | (viduje)     | <b>det</b>                | Tai       |
| <b>spela/ -r -de</b> | Škotija      | <b>är</b>                 | Yra       |
| <b>musiker – n -</b> | Groti/žaisti | <b>barndomsvän -nen –</b> | Vaikystės |
| <b>fiol -en -er</b>  | Muzikantas   | <b>ner</b>                | draugas   |
|                      | smuikas      | <b>med</b>                | su        |

Kai kurie gale esantys priebalsiai numetami:

*Pastebėkite, jog žemiau pateiktuose žodžiuose netariame gale esančių priebalsių:*

|            |               |            |               |
|------------|---------------|------------|---------------|
| <b>jag</b> | aš, tar. ja   | <b>är</b>  | yra, tar. è   |
| <b>här</b> | čia, tar. här | <b>och</b> | ir, tar. å/ok |
| <b>det</b> | tai, tar. de  | <b>med</b> | su, tar. me   |

Numetus galūnes šiuos žodžius tariant kartu, jie skamba taip:

**Det här är min mamma** (tar. dehäämimmama). (Čia yra mano mama.)

### **Veiksmazodžiai ir įvardžiai**

Švedų veiksmazodžiai išlieka tokie patys nepriklausomai nuo oasmens ar skaičiaus:

| Vienaskaita   |                                | Daugiskaita  |           |
|---------------|--------------------------------|--------------|-----------|
| <b>jag är</b> | Aš esu                         | <b>vi är</b> | Mes esame |
| <b>du är</b>  | Tu esi                         | <b>ni är</b> | Jūs esate |
| <b>han är</b> | Jis yra                        | <b>de är</b> | Jie yra   |
| <b>hon är</b> | Ji yra                         |              |           |
| <b>den är</b> | Tai yra su <i>en</i> žodžiais  |              |           |
| <b>det är</b> | Tai yra su <i>ett</i> žodžiais |              |           |
| <b>man är</b> | Tai yra (apskritai)            |              |           |

Tarimas kai kirčiuota:

|            |                |     |            |                |     |
|------------|----------------|-----|------------|----------------|-----|
| <b>Jag</b> | <i>tariama</i> | ja  | <b>man</b> | <i>tariama</i> | man |
| <b>Han</b> | <i>tariama</i> | han | <b>det</b> | <i>tariama</i> | de  |
| <b>Hon</b> | <i>tariama</i> | hun | <b>de</b>  | <i>tariama</i> | dom |

(kartai taip pat ir rašoma **dom**)

## **Daiktavardžių giminė**

Švedai sako **en vän** (draugas) ir **en syster** (sesuo), bet **ett land** (šalis) ir **ett universitet** (universitetas). Švedų kalbos daiktavardžiai turi dvi gimines: bendrąją, arba utrum, (jai priklauso žodžiai su artikeliu **en**), pvz.: **en flicka** mergaitė, **en buss** autobusas, ir niekatrąją,

arba neutrum, (jai priklauso žodžiai su artikeliu **ett**), pvz.: **ett äpple** obuolys, **ett brev** laiškas. Žinoti, kurios giminės yra vienas ar kitas daiktavardis, - LABAI SVARBU, kadangi būdvardis ir įvardis kaitomi priklausomai nuo daiktavardžio giminės, t.y. derinami su daiktavardžiu. Daiktavardžio forma retai atspindi, kuriai giminei daiktavardis priklauso, vis dėlto didžioji dauguma daiktavardžių, pavadinančių žmones, profesijas ir gyvūnus, yra bendrosios, arba utrum, giminės, taip pat, kaip ir didžioji dauguma daiktavardžių su galūnėmis -a, -are, -dom, -het, -else ir -ing.

Trys ketvirtadaliai švedų daiktavardžių yra **en** giminės. Daiktavardžiai nusakantys daiktus gali būti bet kurios giminės, dažniausiai nepriklausomai nuo jų reikšmės. Įvaržiais (**den/det**) galima pakeisti daiktavardžius, tačiau jie taip pat sakinyje derinami su kitomis kalbos dalimis (pvz.: būdvardžiu):

**Smörgåsen/Den är stor.** Sumuštinis/Jis didelis.  
**Universitetet/Det är stort.** Univeristetas/Jis didelis.  
**Han äter en smörgås. Den är stor.** Jis valgo sumuštinį. Tai didelis.(sumuštinis)  
**Hon äter ett äpple. Det är stort.** Ji valgo obuolį. Tai didelis.(obuolys)

*Dæmesio!* **ett barn** vaikas, **ett syskon** sesuo, brolis.

Bet jei giminė yra nežinoma, arba klausiamo abstrakčiai apie ką nors- naudojamas **det**, kaip atstojantis giminę:

**Vem är det? Det är Rebecca.** Kas tai? Tai Rebeka.  
**Vad är det? Det är en fiol.** Kas tai? Tai smuikas.  
**Det är ett universitet.** Tai universitetas.  
**Det är min pojkvän.** Tai yra mano vaikinąs.

*Kiekvieno daiktavardžio giminę ir daugiskaitos formą reikia mokytis atskirai.*

### **Dviejų tipų klausimai:**

Lygiai taip pat kaip ir anglų kalboje yra du tipai klausimų. Pirmasis tai žodžių sakinyje sukeitimas veiksmažodžio su subjektu ir gauname „ar“ klausimą:

*Teiginys*

**Han är svensk.** Jis švedas.  
**Han heter Kalle.** Jis vardu Kalle.

*Klausimas*

**Är han svensk?** Ar jis švedas?  
**Heter han Kalle?** Ar jis vardu Kalle?

Šitie klausimai taip pat gali būti vadinami *taip/ne* klausimais, nes atsakymai į klausimus būtų taip arba ne (švediškai **ja/nej** )

Kitas klausimų tipas yra su klausiamaisiais žodžiais (pvz.: kas, ką, kaip, kt.) švedų kalboje klausiamieji žodžiai prasideda v, todėl vadinami v- klausimais (tai yra ne visais atvejais, pvz. Klausimas kada - när? Tačiau jis priklauso įvadintai grupei). Žemiau pateikiami pavyzdžiai:

|            |              |            |                    |
|------------|--------------|------------|--------------------|
| <b>Vad</b> | <b>heter</b> | <b>du?</b> | Kaip tu vadiniesi? |
| V-žodis    | Veiksmaž.    |            |                    |

|            |                 |             |                     |
|------------|-----------------|-------------|---------------------|
| <b>Var</b> | <b>studerar</b> | <b>han?</b> | Kur jis studijuoja? |
| V-žodis    | Veiksmaž        | Subj.       |                     |

|            |           |             |          |
|------------|-----------|-------------|----------|
| <b>Vem</b> | <b>är</b> | <b>det?</b> | Kas tai? |
| V-žodis    | Veiksmaž  | Subj        |          |

## 1 Pratimas

Išverskite į švedų kalbą:

Ar jis muzikantas? Kas tai? Tai smuikas. Ar ji turi seserį? Ar tai mano mama? Ne, tai tėtis. Tai draugas. Ar tai Rebeka? Ne, tai Kalle. Ar jis švedas?

## Veiksmažodžiai – esamasis laikas

Dauguma veiksmažodžių esamajame laike baigiasi galūne **-(e)r**:

|                 |                    |                  |
|-----------------|--------------------|------------------|
| <b>studerar</b> | mokytis, mokosi    | es.l. <b>-r</b>  |
| <b>spelar</b>   | groti, žaisti      | es.l. <b>-r</b>  |
| <b>kommer</b>   | ateiti, ateina     | es.l. <b>-er</b> |
| <b>heter</b>    | vadintis, vadinasi | es.l. <b>-er</b> |

Dalis iki pasvyrojo brūkšnio bus vadinama žodžio *kamienu* ( **studerar/, spela/, het/**)  
Taigi esamasis laikas sudaromas prie kamieno pridėdant galūnę **-r** arba **-er**.

## 2 Pratimas

Paverskite duotus teiginius į "ar" tipo klausimus:

1 De studerar. 2 Det är Johanna. 3 Hon kommer. 4 De är musiker. 5 Ni har en barndomsvän.

## 3 Pratimas

Išversti į švedų kalbą:

1. Jie groja smuiku. 2. Mes mokomės. 3. Ji atvyksta iš JAV. 4. Ar tu mokaisi? 5. Ar jie atvyksta?

### Trumpi atsakymai

Jei kas nors paklaustų: „Ar tai smuikas?“ jūs, žinoma, galite atsakyti „taip, tai yra smuikas“ arba paprasčiausiai „taip, tai yra tai“ arba „ne, tai ne tai“ toks konstruktas yra naudojamas švedų kalboje:

|                     |                               |
|---------------------|-------------------------------|
| Taip, tai yra tai.  | <b>Ja, det är det.</b>        |
| Ne, tai nėra tai.   | <b>Nej, det är det inte.</b>  |
| Ar tu švedas?       | <b>Är du svensk?</b>          |
| Taip, aš esu.       | <b>Ja, det är jag.</b>        |
| Ne, aš nesu.        | <b>Nej, det är jag inte.</b>  |
| Ar jis turi seserį? | <b>Har han en syster?</b>     |
| Taip jis turi.      | <b>Ja, det har han.</b>       |
| Ne jis neturi.      | <b>Nej, det har han inte.</b> |

Struktūra tokia: **Ja/Nej det** + veiksmaž. + subjektas/įvardis (+ **inte**). Jei veiksmažodis klausime nėra „būti“ (**vara**), „turėti“ (**ha**) ar modalinis veiksmažodis (pvz.: **ska. vill**), tuomet trumpasis atsakymas vartoja žodį **göra** (daryti):

|                          |                         |
|--------------------------|-------------------------|
| <b>Talar du svenska?</b> | <b>Ja, det gör jag.</b> |
| Ar kalbi švediškai?      | Taip, darau tai.        |

### 4 Pratimas

Išversti į švedų kalbą:

Taip, tu esi. Ne jie nėra. Taip aš turiu. Ne ji neturi. Taip tai yra. Ne mes neturime. Taip jis yra. Ne aš nesu.

### Tarimas : Ilgi ir trumpi balsiai

Pasipraktikuokite tarti žodžius su ilgomis balsėmis. Nekreipkite dėmesio į žodžių reikšmes.

|              |              |              |              |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| A            | Å            | Å            | O            |
| <b>bal</b>   | <b>bål</b>   | <b>mås</b>   | <b>mos</b>   |
| <b>bada</b>  | <b>båda</b>  | <b>mån</b>   | <b>mon</b>   |
| <b>gata</b>  | <b>gåta</b>  | <b>båda</b>  | <b>Boda</b>  |
| I            | Y            | Y            | U            |
| <b>bita</b>  | <b>byta</b>  | <b>lys</b>   | <b>lus</b>   |
| <b>Lisa</b>  | <b>lysa</b>  | <b>tryta</b> | <b>truta</b> |
| <b>silar</b> | <b>sylar</b> | <b>tyr</b>   | <b>tur</b>   |

Dabar pamėginkite žemiau pateiktus žodžius (asmenvardžius) su ilgomis ir trumpomis balsėmis:

|                  |                |              |                |
|------------------|----------------|--------------|----------------|
| <i>ilgas</i>     | <i>trumpas</i> | <i>ilgas</i> | <i>trumpas</i> |
| <b>Jan</b>       | <b>Mats</b>    | <b>Uno</b>   | <b>Gunnar</b>  |
| <b>Karin</b>     | <b>Annika</b>  | <b>Rune</b>  | <b>Ulf</b>     |
| <b>Sara</b>      | <b>Svante</b>  | <b>Rut</b>   | <b>Gunnel</b>  |
| <b>Patrik</b>    | <b>Allan</b>   | <b>Julia</b> | <b>Ulla</b>    |
| <b>Tyra</b>      | <b>Yngve</b>   | <b>Bo</b>    | <b>Olle</b>    |
| <b>Styrbjörn</b> | <b>Sylvia</b>  | <b>Tore</b>  | <b>Barbro</b>  |
| <b>Tyko</b>      | <b>Ylva</b>    | <b>Bodil</b> | <b>Sofia</b>   |
| <b>Lydia</b>     | <b>Jenny</b>   | <b>Roda</b>  | <b>Josefin</b> |
| <b>Åke</b>       | <b>Måns</b>    |              |                |
| <b>Åsa</b>       | <b>Oskar</b>   |              |                |
| <b>Monika</b>    | <b>Rolf</b>    |              |                |
| <b>Håkan</b>     | <b>Olga</b>    |              |                |

### Dialogas (kavinėje)

|          |                                                                           |
|----------|---------------------------------------------------------------------------|
| REBECCA: | Jag vill ha en kopp kaffe och en bulle. Vill du ha en bulle?              |
| KALLE:   | Nej, tack. Jag vill ha en smörgås. Jag är hungrig. En skinksmörgås, tack. |
| EXPEDIT: | Tyvärr, de är slut. Vi har ostsmörgås.                                    |
| KALLE:   | Då tar jag en kopp te och en ostsmörgås.                                  |
| REBECCA: | Har ni apelsinjuice?                                                      |
| EXPEDIT: | Javisst.                                                                  |
| REBECCA: | Kan jag få en juice, en kaffe och en kanelbulle, tack.                    |
| EXPEDIT: | Det blir åttio kronor tack.                                               |
| KALLE:   | Varsågod.                                                                 |
| EXPEDIT: | Tack så mycket.                                                           |

### Žodynėlis

|                               |                   |                          |                            |
|-------------------------------|-------------------|--------------------------|----------------------------|
| <b>vilja vill ville velat</b> | Norėti            | <b>ta/ -r tog</b>        | Imti                       |
| <b>ha/ -r hade haft</b>       | Turėti            | <b>te - et</b>           | Arbata                     |
| <b>kopp -en -ar</b>           | Puodelis          | <b>apelsinjuice</b>      | Apelsinų sultys            |
| <b>kaffe -t</b>               | Kava              | <b>javisst</b>           | Žinoma                     |
| <b>bulle -n -ar</b>           | Bandelė           | <b>kan jag få</b>        | Ar galėčiau gauti          |
| <b>nej</b>                    | Ne                | <b>kunna kan kunde</b>   | Galėti                     |
| <b>vill ha</b>                | Norčiau gauti     | <b>kunnat</b>            |                            |
| <b>smörgås -en -ar</b>        | Sumuštinis        | <b>kanelbulle -n -ar</b> | Cinamono bandelė           |
| <b>hungrig -t -a</b>          | Alkanas           | <b>tack</b>              | Ačiū                       |
| <b>skinksmörgås -en -ar</b>   | Kumpio sumuštinis | <b>blir</b>              | Bus (čia)                  |
| <b>tyvärr</b>                 | Gaila             | <b>åttio</b>             | Aštuoniasdešimt            |
| <b>slut</b>                   | Baigėsi, pabaiga  | <b>krona -n -or</b>      | Krona (piniginis vienetas) |
| <b>ostsmörgås -en -ar</b>     | Sūrio sumuštinis  |                          | Prašom                     |
| <b>då</b>                     | tada              | <b>varsågod</b>          | Labia dėkoju               |
|                               |                   | <b>tack så mycket</b>    |                            |

## Kaip paprašyti

Atkreipkite dėmesį į skirtungus būdus pavartotus dialoge, kaip paprašyti:

|                                |                          |
|--------------------------------|--------------------------|
| <b>Har ni (du) ... ?</b>       | Ar turite...?            |
| <b>Kan jag få ... tack?</b>    | Ar galiu gauti.. prašau? |
| <b>Jag vill ha ...</b>         | Aš noriu...              |
| <b>Jag skulle vilja ha ...</b> | Aš norėčiau..            |
| <b>Jag tar ...</b>             | Aš imsiu..               |

Atkreipkite dėmesį į:

|                         |                  |
|-------------------------|------------------|
| <b>Vad kostar ... ?</b> | Kiek kainuoja..? |
|-------------------------|------------------|

Varsågod! Tack! – Prašau, ačiū

Yra daug temos variacijų susijusių su **tack**, kas reiškia ir *ačiū*, o vartojant sakinio gale reiškia *prašau*. Kai kurie pavyzdžiai:

|                                        |                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------|
| <b>Kan jag få en kopp kaffe, tack?</b> | Ar galiu gauti puodelį kavos, prašau? |
| <b>Tack, tack!</b>                     | Ačiū.                                 |
| <b>Tack så mycket!</b>                 | Labai ačiū.                           |
| <b>Tack ska du ha!</b>                 | Dėkoju tau. (pažodžiui – turėk ačiū)  |
| <b>Ja, tack. Nej, tack.</b>            | Taip ačiū. Ne ačiū.                   |

Kaip vokiečių kalboje "Bitte!". **Varsågod!** Reiškia "prašau" jei ką nors duodate žmogui, laikote duris ar tikėtis iš kito žmogaus kažkokio veiksmo.

|                                    |                        |
|------------------------------------|------------------------|
| <b>Här har du kaffe. Varsågod!</b> | Čia tavo kava. Prašau! |
| <b>Varsågod och stig in!</b>       | Prašom įlipti!         |
| <b>Varsågod och sitt!</b>          | Prašom atsisėsti.      |

Tai taip pat gali būti panaudojama nemandagiai, reikalaujančiu tonu:

**Varsågod och gör som jag säger!** Prašom daryti kaip sakiau!

## Kiekiai

Švedų kalboje naudojant kiekius nesudaromos papildomos konstrukcijos, tai naudojama panašiai kaip lietuvių kalboje:

|                      |                  |
|----------------------|------------------|
| <b>en kopp kaffe</b> | puodelis kavos   |
| <b>ett glas vin</b>  | taurė vyno       |
| <b>en flaska öl</b>  | butelis alaus    |
| <b>ett kilo ost</b>  | kilogramas sūrio |
| <b>en liter fil</b>  | litrų jogurto    |

## Sudėtiniai daiktavardžiai

Du atvejai, kaip galima pasakyti ta patį:

**en smörgås med ost**

**en ost|smörgås**

**en smörgås med skinka**

**en skink|smörgås**

*Dėmesio:* **-a** yra numetama sudarant sudėtinius daiktavardžius: **skinka -> skink|**.

## 5 Pratimas

Peržiūrėkite dialogą ir gramatikos dalį ir tada švediškai:

- Paprašykite bokalo alaus.
- Pasakykite prašau.
- Paklauskite draugo ar jis/ji nenori puodelio arbatos.
- Paprašykita kumpio sumuštinio.
- Pasakykite, jog jūs neturite kumpio sumuštinio, bet turite sumuštinį su sūriu.
- Pasakykite ačiū.

## Pažintinis tekstas

Švedija ir kai kurios anglakalbės šalys

Storbritannien är ett land, men det omfattar England, Skottland, Wales och Nordirland. I Sverige bor svenskar, och de talar mest svenska. I Storbritannien bor engelsmän, skottar, walesare och irländare, och de talar mest engelska. I USA bor amerikaner. Sverige har en kung. Storbritannien har en drottning. USA har en president. Sveriges huvudstad heter Stockholm. Storbritanniens huvudstad heter London. USAs huvudstad heter Washington DC. Sverige är ett industriland. Storbritannien och USA är också industriländer. Sverige har mycket skog. Storbritannien har ganska lite skog. I Sverige har man ofta mycket snö på vintern. I Storbritannien har man sällan mycket snö på vintern. I Sverige har man ibland sol på sommaren. I Storbritannien har man regn både på vintern och på sommaren!

## Žodynėlis

|                          |             |                                |            |                             |
|--------------------------|-------------|--------------------------------|------------|-----------------------------|
| <b>omfatta/ -r -de</b>   | susidėti    | <b>Industriland<br/>länder</b> | <b>-et</b> | - Industrinė valstybė/šalis |
| <b>svensk -en -ar</b>    | švedas      | <b>het/a -er hette hetat</b>   |            | vadintis                    |
| <b>tala/ -r -de</b>      | kalbėti     | <b>mycket</b>                  |            | Daug                        |
| <b>mest</b>              | daugiausia  | <b>skog -en -ar</b>            |            | (nesuskaiciuojama)          |
| <b>svenska -n</b>        | Švedų kalba | <b>ganska</b>                  |            | miškas                      |
| <b>engelska -n</b>       | Anglų kalba | <b>sällan</b>                  |            | pakankamai                  |
| <b>drottning -en -ar</b> | karalienė   | <b>(en) sol</b>                |            | retai                       |
|                          |             |                                |            | saulė                       |

|                                   |          |                     |           |
|-----------------------------------|----------|---------------------|-----------|
| <b>huvudstad –en -<br/>städer</b> | sostinė  | <b>ibland</b>       | kartais   |
| <b>kung -en -ar</b>               | karalius | <b>både ... och</b> | Ir ... ir |

## 6 Pratimas

Atsakykite švediškai (kur galima naudokite trumpus atsakymus):

1. Är Sverige ett land?
2. Vad är Storbritannien?
3. Vad talar engelsmän?
4. Vad talar svenskar?
5. Har Sverige en kung?
6. Vad heter Sveriges huvudstad?
7. Är USA ett industriland?
8. Har Storbritannien mycket skog?
9. Har Sverige snö på vintern?
10. Har England snö på vintern?
11. Har man mycket sol i Storbritannien på sommaren?

## Didžiosios ar mažosios raidės?

Švedų kalboje, kaip ir lietuvių savaitės dienų, mėnesių, kalbų pavadinimai rašomi mažosiomis raidėmis, tačiau lietuvių šventės rašomos didžiosiomis, o švedų lieka mažosiomis:

- Savaitės dienas, mėnesiai, šventės: **måndag** (pirmadienis), **januari** (sausis), **midsommar** (vidurvasaris)
- Daiktavardžiai ir būdvardžiai nusakantys tautybę, kalbą, religiją ir politines pažiūras: **engelsman** (anglas), **amerikan** (amerikietis), **svensk** (švedas), **katolik** (katalikas), **socialdemokrat** (socialdemokratas)

## Internetiniai puslapiai:

Oficialus Švedijos tinklapis: [www.sweden.se](http://www.sweden.se)

Daugiau faktinių duomenų temomis: Menas ir kultūra, ekonomika ir verslas, vyriausybė ir politik air t.t. o taip pat greitos nuorodos apie Švediją ir švedus, Švenčių šventimus, Švediškąją kulinariją ir kt.

Švedų instituto tinklapis: [www.si.se](http://www.si.se)

## 2 Rebecca, en student Rebeka studentė

### Šioje temoje:

- Kaip pasakyti, kur jūs gyvenate ir iš kur atvykote
- veiksmazodžių bendratis ir esamasis laikas
- daiktavardžių giminės ir artikelis
- Laiko išraiškos
- Tiesioginė ir atvirkštinė žodžių tvarka
- Skaitvardžiai nuo 1 iki 12
- **g, k, sk** tarimas
- Kaip pasakyti "taip" ir "ne"
- Kaip pasisveikinti
- žodžių tvarka klausimuose
- Struktūra sakinyje ir klausime
- Kokia šalis yra Švedija

### Tekstas

Rebecca, en student

Rebecca kommer från Minnesota, men hon bor i Stockholm. Rebecca studerar svenska på universitetet. Hon bor i en studentlägenhet nära universitetet. Den är liten men fin. Hon cyklar till universitetet. Där går hon på föreläsningar eller studerar i biblioteket. På eftermiddagen skriver hon ofta en uppsats eller gör en översättning. Vissa dagar börjar hon redan klockan åtta. Då måste hon gå upp klockan halv sju. Till frukost äter hon en smörgås och dricker kaffe. Rebecca är inte morgonpigg! Ibland träffar hon Kalle på kvällen. Han bor på Söder. Rebecca tar tunnelbanan dit. De går på bio, fikar eller ser på teve.

### Žodynėlis

|                            |                    |                      |                 |
|----------------------------|--------------------|----------------------|-----------------|
| <b>student -en -er</b>     | Studentas –ė       | <b>eller</b>         | Arba            |
| <b>hon</b>                 | Ji                 | <b>börja/ -r -de</b> | Pradėti         |
| <b>bo/ -r -dde</b>         | Gyventi            | <b>redan</b>         | Jau             |
| <b>studentlägenhet -en</b> | Studentiškas butas | <b>klockan åtta</b>  | Aštunta valanda |
| <b>-er</b>                 | Arti               | <b>då</b>            | Tada            |
| <b>nära</b>                | Tai (en žodis)     | <b>måste</b>         | Privalo         |
| <b>den</b>                 | Mažas              | <b>gå upp</b>        | Atskelti        |
| <b>liten litet små</b>     | Bet                | <b>sju</b>           | Septyni         |
| <b>men</b>                 | Gražus             | <b>till frukost</b>  | Pusryčiams      |
| <b>fin -t -a</b>           | Važiuoti dviračiu  | <b>inte</b>          | Neiginys        |
| <b>cykla/ -r -de</b>       | Iki                | <b>morgonpigg -</b>  | Žvalus          |
| <b>till</b>                | Ten (nurodo vietą) | <b>a(būdv.)</b>      | Kartais         |
| <b>där</b>                 | Eiti               | <b>ibland</b>        | Su(si)tikti     |

## 3 Att resa Keliauti

### Šioje temoje:

- Klausimų uždavimas
- Prieveiksmis ir jo vieta sakinyje
- Galūnės naudojimas
- Savaitės dienos ir dienos dalys
- Skaitvardžiai 13 to 1,000
- Neiginiai **inte, ej, icke**
- Kaip tarti **sj-, stj-, skj-, sch-, -si-, -ti-, tj-, kj-**
- Laikas pagal laikrodį
- Judėjimo veiksmažodžiai
- Dviejų veiksmažodžių konstrukcijos
- Kelionė į Švediją ir pačioje šalyje

### Tekstas

Kelionė į Švediją

Det är torsdag morgon och Bill vaknar mycket tidigt. Han ska resa till Sverige på förmiddagen, Bill ska åka till Falun Folkmusik Festival i Dalarna. Bill är musiker och reser ofta till Skandinavien för att uppträda. Först tar han bussen till Glasgows tågstation. Han bor bara tio minuter från stationen. Sedan ska han ta tåget till Prestwicks flygplats men tåget är inte där, det är försenat. Bill väntar i nästan en och en halv timme på tåget. Bill är orolig och hoppas att han inte missar flyget. Men Bill har tur, flyget är också försenat! På flygplatsen får han vänta i hela tre timmar. Flygresan går ganska snabbt, det tar bara två timmar. Han kommer fram till Stockholm på kvällen. Bill kommer fram men det gör inte hans fiol! Klockan tio på kvällen kan Bill andas ut. Hans fiol kommer med dagens sista plan. Bill somnar direkt i hotellets sköna säng. Dagen efter åker han vidare till Falun.

### Žodynėlis

|                           |                     |                         |                  |
|---------------------------|---------------------|-------------------------|------------------|
| <b>torsdag -en -ar</b>    | ketvirtadienis      | <b>orolig -t -a</b>     | sunerimęs        |
| <b>morgon -en morgnar</b> | rytas, rytai        | <b>hoppa/s hoppas</b>   | tikėtis          |
| <b>vakna/ -r -de</b>      | atsibusti           | <b>hoppades</b>         | praleisti        |
| <b>mycket</b>             | daug                | <b>missa/ -r -de</b>    | skrydis          |
| <b>tidigt</b>             | anksti              | <b>flyg -et -</b>       | beveik           |
| <b>res/a -er -te</b>      | keliauti            | <b>nästan</b>           | visą             |
| <b>förmiddag -en -ar</b>  | popietė             | <b>hela</b>             | skrydis, kelionė |
| <b>åk/a -er -te</b>       | vykti               | <b>flygresa -n -or</b>  | vakaras          |
| <b>ofta</b>               | dažnai              | <b>kväll -en -ar</b>    | atvykti          |
| <b>för att</b>            | tam kad             | <b>komma fram</b>       | jo               |
| <b>uppträd/a -er -de</b>  | pasirodyti, atlikti | <b>hans</b>             | iškvėpti         |
| <b>buss -en -ar</b>       | autobusas           | <b>anda/ -s -des ut</b> | diena            |
| <b>bara</b>               | tik                 | <b>dag -en -ar</b>      | paskutinis –ė    |

## 4 Pą semester

### Atostogos

#### Šioje temoje:

- Kaip užsisakyti viešbučio kambarį internetu
- Dviejų veiksmažodžių konstrukcija su prieveiksmiu
- Objektas, BVL (būdo, vietos, laiko) išraiškos/aplinkybės sakinio konstrukcijoje
- Savybiniai įvardžiai
- Daiktavardžio daugiskaita
- būdvardis, neapibrėžtoji linksniuotė
- Kaip tarti **s, j, r** ir kitas priebalses
- Kaip versti veiksmažodį "būti"
- Šalys pagal kompasą
- Kelintiniai skaitvardžiai
- Mėnesiai ir datos
- Lund'o miestas
- Kaip išreikšti dešimtmečius bei šimtmečius
- Žodžių sujungimai ir sutrumpinimai

#### Tekstas

Forsberg'ai atostogauja

Varje ąr i juli brukar familjen Forsberg ąka pą semester, i ąr ąr inget undantag. Det enda som ąr annorlunda ąr att Kalle inte ąr med főr han sommarjobbar pą ett stort datafőretag. Men Jan, Eva och Johanna ąr pą vęg till Skåne. Skåne var en del av Danmark főr bara trehundra ąr sedan och ibland tycker Johanna att det ąr svårt att főrstå skånska, dialekten som man talar dār. Bilresan från Stockholm ąr ląng och varm. Johanna vill lyssna pą musik i bilen, Jan vill lyssna pą radion och Eva tycker om nār det ąr tyst są hon kan njuta av utsikten ęver den skånska slątten. Eva vinner och Johanna tycker att resan ąr ląngtrąkig. Men snart ąr de framme vid kusten. Johanna stannar och badar, Jan gār pą en promenad medan Eva vill gą och titta pą ett gammalt slott, są hon gőr det istället. Nār det ąr lunchdags vill Jan ąta lunch pą ett gąstgiveri, han tycker om smřrgąsbord, Eva vill gą pą fiskrestaurąng och Johanna vill ha hamburgare. Den hār gąngen vinner Jan. Efter maten ąker de vidare till Lund i vąstra Skåne. Lund ąr en vacker universitetsstad och Eva vill ha mer kultur są hon gār till domkyrkan, Jan gār till posten főr att skicka vykort till jobbet medan Johanna bara mąste křpa nya skor. Efter det vill alla samma sak, gą till hotellet och sova.

#### Žodynėlis

|                       |                   |                         |          |
|-----------------------|-------------------|-------------------------|----------|
| <b>ąr -et -</b>       | metai             | <b>slątt -en -er</b>    | lyguma   |
| <b>juli</b>           | liepa             | <b>vinn/a -er vann</b>  | laimėti  |
| <b>bruka/ -r -de</b>  | naudoti, įprastai | <b>ląngtrąkig -t -a</b> | nuobodus |
| <b>familj -en -er</b> | šeima             | <b>snart</b>            | greitai  |

## 6 Att bli sambo Gyvenimas kartu ("sugyventiniai")

### Šioje temoje apžvelgsime:

- Baldų pirkimas (apibaldinimas)
- Objektas ir papildai
- Būdvardžiai – nežymimosios formos variacijos
- Kai kurios sunkesnės daiktavardžių daugiskaitos
- Kaip tarti **-gn, gn-, kn-, -mn**
- Kaip sutikti ar nesutikti su žmonėmis (nuomonėmis)
- Parodomieji įvardžiai
- Sureikšminimai
- Žodžių su **(m)m** ir **(n)n** rašyba
- Sezonai
- Norrland

### Tekstas 6

Kalle ir Rebecca kraustosi gyventi kartu

Kalle och Rebecca har bestämt sig för att bli sambor. Rebecca ska flytta in till Kalles lägenhet på Söder. Kalle bor i en tvåa, vilket betyder två rum och kök, så det finns gott om utrymme. Kalles möbler är gamla och slitna och Rebecca tycker att de är fula så de åker till ett möbelvaruhus för att köpa nya möbler. Här tänker de leta efter en stor soffa till vardagsrummet och ett runt köksbord och några stolar till det lilla köket. Rebecca vill ha ett nytt skrivbord där hon kan studera och några snygga bordslampor till nattduksborden. Hon vill också ha en bokhylla men Kalle tycker att den han har duger bra. "Vi behöver två bekväma fåtöljer eftersom de andra är så nedsuttna" säger Kalle, men de inser att de inte har råd med allt så fåtöljerna och bokhyllan får vänta. "Bara jag får nya gardiner för de gamla är förfärliga", påpekar Rebecca. "Jassa, tycker du det", svarar Kalle, "min mamma valde dem!"

### Žodynėlis

|                             |                       |                             |                    |
|-----------------------------|-----------------------|-----------------------------|--------------------|
| <b>bestäm/a -er -de sig</b> | nuspręsti             | <b>nattduksbord -et -</b>   | naktinis saliukas  |
| <b>sambo -n -r</b>          | gyventi kartu         | <b>bokhylla -n -or</b>      | knygų lentyna      |
| <b>flytta/ -r -de</b>       | persikelti/kraustyti( | <b>dug/a -er dög</b>        | būti pasiruošusiam |
| <b>lägenhet -en -er</b>     | s)                    | <b>behöv/a -er -de</b>      | reikėti            |
| <b>tvåa -n -or</b>          | butas                 | <b>bekväm -t -a</b>         | patogus            |
| <b>betyd/a -er -de</b>      | dviejų kambarių       | <b>fåtölj -en -er de</b>    | fotelis            |
| <b>gott om</b>              | reikšti               | <b>andra</b>                | kitas              |
| <b>utrymme -t -n</b>        | pakankamai            | <b>ned/sutten -suttet -</b> | atsisėsti          |
| <b>möbel -n möbler</b>      | vietos                | <b>suttna</b>               | sakyti             |

## Žodynas

### Švedų – Lietuvių

#### A

**abdikation** –en-er

**absolut**

**acceptera/s** – des

**adelsman** –nen –män

**adjö**

**administrativ** –t –a

**adress** –en -er

**affär** –en –er

**affärscentrum** (ett)

**affärsman** -nen -män

**affärssamatal** -et -

**affärsvän** -nen - ner

**affisch** –en –er

**affton** -en aftnar

**akademibokhandel** -n

**akta/r** -de sig för

**aktie** -n-r

**aktuellt**

**aldrig**

**alkohol**

**all** -t-a

**allmansrätten**

**allmän helgdag**

**alltför**

**alltid**

**alltså**

**allvarig** -t-a

**alternativ** -t-a

**amatör** -en-er

**amerikansk** -t-a

**anda/s** - -des

**andra**

**anknytning** -en-er

**anländ/a** -er-ar

**anledning** -en-er

**anmäl/a** -er -de sig (till)

**annan, annat, andra**

**annars**

**annorlunda** (än)

atsisakymas

visiškas, absoliutus

priimtas

garbingas žmogus

viso gero, ate

administracinis, valdymo

adresas

parduotuvė, verslas

parduotuvių centras

verslininkas

konferencija

verslo partneris

afiša

vakaras

universiteto knygynas

saugotis

akcija-os(banko)

aktualus

niekada

alkoholis

visas, visa, visi

leidimas

valstybinė šventė

taip pat

visada

todėl

rimt/as -a-i

alternatyvus -i-ūs

mėgėjas

amerikietiškas -a-i

kvėpuoti

antras -a

sąryšis (telefono)

atvykti, atvyksta, atvyko

priežastis

užsiregistruoti

kitas, kiti

kitaip

kitok/s -ia

## Lietuvių – švedų žodynėlis

### A

abejonė -s

abu

abu...ir...

abu...ir...

ačiū

actas, vynuogienojas

administracinis, valdymo

adresas

afiša

air/is -iai

akcija-os(banko)

akimirk/a -os

akis, akys

akivaizdžiai

aktualus

aliejus, tepal/as -ai

alkis, badas

alkoholinių gėrimų parduotuvė

alkoholis

alternatyvus -i-ūs

alus

amerikietiškas -a-i

amžininkas, vienlaikis

amžinybė, amžinumas

amžius(žmogaus)

amžius, amžiai

anas

ančiuvis -iai

angla/s -i

anglis

angliškas

anglų kalba

anksčiau

anksčiau

ankst/us -i-ūs

anksti ryte

ant, ant viršaus

antradinis

tvivel tvivlet

bägge

båda

både...och...

tack

ättika -n

administrativ -t -a

adress -en -er

affisch -en -er

irländare -n-

aktie -n-r

ögonblick -et-

öga -t ögon

uppenbarligen

aktuellt

olja -n-or

hunger -n

System(bolag)et

alkohol

alternativ -t-a

öl -et

amerikansk -t-a

samtida

evighet -en-er

ålder -n åldrar

sekel seklet sekler

den där

ansjovis en-ar

engelsman -nen engelsmän

kol -et

engelsk -t-a

engelska

förut

tidigare

tidig -t-a

i morse

ovanpå

tisdag